

tisme i uns quants provenen d'encontrades tan poc cèltiques com Nàpols, de tota manera és veritat que *Masciacus* (del qual hi ha força testimonis) sembla realment cèltic, i que les localitzacions a la Gàl·lia hi predominen. En total potser es tracta d'un element onomàstic comú al celta i al germànic i qui sap si a alguna altra família indoeuropea, sense que puguem decidir de quina d'aqueixes famílies fou originari o si va pertànyer a totes elles com a propi. L'etimologia cèltica necessitava, doncs, més suport, i no oblidar que no tot l'indoeuropeu pre-romà fou cèltic (la flaca corrent de Hubschmid). Així mateix la presència del nostre radical a Sardenya i en el País Basc podria suggerir un origen pre-romà no indoeuropeu: si bé no convenç l'etimologia intra-basca que proposava MLWagner (*ARom.* xv, 235) per al logud. *mascazzu* 'malson'.

En conclusió. No crec que la notable semblança de l'ár. *máshara* 'joglar, bufó' amb el romànic *màscara* 'disfressat' sigui casual, i per altra banda aquest mot és certament inseparable de *masca* 'bruixa' i 'carota' i de *mascarar* 'empastifar de negre', que per llur data semblen ser de nissaga europea, de manera que és quasi segur que hi va haver en aquest grup de mots un encreuament entre una arrel aràbiga i una d'europea (com ja admetia Steiger, *Homen. a MzPi.* II, 44-6); o amb dues? Fora d'això encara anem a les fosques.¹⁷

DERIV. de *màscara*: *Mascareta* 'persona disfressada', mall. i tort.: «en aquella veueta tan característica d'ell, que dirà's que plora quan parla o que fa la *masqueteta*», Vergés Paulí (*Espurnes* v, 45); *masqueta* duplicat afrancesat d'aquell. *Mascarada* [Lab. 1840]. *Em-mascarar* 'posar màscara' poc genuí en català, que en aquest sentit prefereix *disfressar*. *Desem-mascarar* [Labèrnia 1888; DBal.]. *Mascarassa* [Lab. 1840]. *Mascaró* de nau o de pedra. *Mascarot*. De *mascara*, V. supra i: *Mascarall*. *Mascarrell* certament res d'aràbic en cap dels usos. *Mascarella*. *Mascaró* (m. 'orb', Lab. 1840, del qual no veig per què dubtaríem), *mascarilla*, *mascarell* id.; *mascarellós*, *mascarós*, *mascarrillar-se*. *Mascarid*, -*arda* [1559], tot al llarg dels Pirineus, fins a: ribag. '(bou) de dos colors' (Navarro, *CongrLLCat.*, 230), '(vacca) clapada' Vall Ferrera (Areu, 1933), Benaç (Ferraz, 77), interessant derivat de l'arrel pre-romana (cf. bc. *maxkaro* «animal abigarrado de pintas negras y blancas» sul. b-nav., lab.), que em sembla resultar per diferenciació de R-R d'un pre-romà MAKAR-RO-, tenint en compte el port. *mascarra*, -*arrar* (supra), i el fet que el gascó *mascar* (Bignor: Camelat, *Beline*, 10; Bearn etc.; Palay) postula inequívocament MASKARRO- (-ARO- hauria donat gc. *mascà).

1 L'accentuació *màscara* és, doncs, errònia, car no convé al context la idea de 'carota', 'antifaç', i menys a la construcció (*mesclats*). — 2 «E demais que se eremos / vosqu' en assessegamento - porque pois non temeremos / enquisas de *mascarade* - que contra todos reganna» (*Mettmann*, *RFGn.*, n.º 74, 1962, pàgina 48): és doncs 'traïdor', no 'traïció'. Més sobre l'oc. ant. *mascarat* «barbuïllé, déguisé, faux visage» en Scheludko (*ZRPb.* XLVII, 437). — 3 Ja figura en el text del mateix Alcorà el seu participi *sābir*, i en

formes verbals derivades (II, x), o en l'adjectiu derivat *sibri*, tant en el text corànic com en *L'Home i la Bèstia* (S. x), per més que sigui amb sentits fortament metafòrics, però que pels comentaristes corànics (segons Penrice, 67, i Dieterici, 73) es basen en aquest. — 4 D'altra banda és veritat que l'ár. modern *máshara* 'personatge disfressat' pot i deu ser imitat del romànic (amb adaptació a la seva arrel aràbiga), car si bé n'hi ha un verb derivat *ta-máshar* 'disfressar' i 'burlar-se' ja documentat en el S. xv, justament el fet de formar-ne un derivat en *ta-* afegint-ho a un nom derivat en *ma-*, anòmal en la morfologia aràbiga, és ja una prova d'un mot estranger, que hom no identifica del tot amb aquella arrel. — 5 Cf. «*mascus*: grima» en el còdex d'Epinal i en *CGL* v, 372.8; *masca cristata* en Aldhelm i «*masca*: faciem habet cristatam», *CGL* v, 652 i en les *Althochdt. Glossen*; cf. Heraeus, *ALLG* x, 515. — 6 Cita supersticions que feien disfressar la gent pel gener o per quaresma, per defensar-se de les bruixes o de la «vetula» (*Frau Holle*). — 7 No en dona Karpf altra prova que un passatge de Plini on es recomana que el colliter d'encens es posi una carota o una xarxa espessa per impedir d'empassar-se part de la resina: però és clar que això no basta. — 8 Avui *mascoto* és despectiu de *masco* 'bruixa' i de més a més significa «sortilège, ensorcellament» (*TdF*); altrament, d'aquí es va pendre el fr. *mascotte* 'amulet', que alguns han emprat modernament en català. Per a d'altres possibles i insegurs prolongaments dels mots de 'bruixot' convertit en 'alcavot', veg. la nota 7 de l'article del *DECH*. — 9 Vegeu les dades sardes, italianes i basques rellevants en aquest sentit en l'article del *DECH*, nota 8. — 10 «P. M. Maskarus, Marcellon» són els únics mots que es van poder llegir, en el frontó d'un edifici (*CIL* XII, 4985), per desgràcia no s'indica la data. — 11 També documentat en un nom propi gal i, amb vocalisme diferent, en irlandès; veg. Pederesen, *Vgl. Kelt. Gramm.* I, 132; VHenry, *Lexique Étym. Breton*, s. v. — 12 Genitiu plural indoeuropeu en -*ōn* molt comprovat en la nostra toponímia pre-romana: *Avencó* (*AVENC*), *Pincaró* < PENNO-KARION *Esplugo*, *Estanyon*, *Estanyofinestro*, *Ribampiedro* i tants altres en l'*Onom. Cat.* i *BuSONomastica* XII, 16-18. Per a REKO- (> *REC*), veg. *DECH* IV, 843b34. És clar que *Re(c)màscaro* s'havia de convertir en *Rimàscaro* quasi fatalment cooperant-hi els molt snoms en RIVUS i la pensió fonètica. — 13 Scheftelowitz, *ZVglSprfg.* LVIII, 133, que creia també en un origen cèltic de *masca* 'bruixa', hi relacionava el gaél. *masgul* 'afalac, adulació', però és una idea vaga, i l'origen d'aquest mot isolat és obscur. — 14 V. les suposicions de Kögel, *Deutsche Litgesch.* I, ii, 249, el qual admet que el mot tindria *th-*fricativa germànica, i conjectura per a *thala-*el significat 'fantasmal, spectral', però sense altres proves que paral·lels semàntics: les formes en *d-* de certes glosses podrien indicar la inicial *th-*, però no constitueixen raó decisiva envist la forma neerlandesa